

DĚJEPIS 8 - NAPOLEON BONAPARTE – PRÁCE S TEXTEM

ÚKOL: Pročti si znovu v sešitě poznámky k Napoleonovi. Využít můžeš samozřejmě i učebnici či jiné zdroje. Dále si přečti tento text o historikách o Napoleonovi. Potom vypracuj jednotlivé úkoly v kvízu. U každé otázky je platná vždy jedna odpověď. **Test vyřeš do neděle 26.4. 2020. Počítá se ti první došlý dotazník!!!**

ODKAZ NA KVÍZ:

<https://docs.google.com/forms/d/1apGE1KhVkg1TBdSxUpeyt4CigPEVStfcqcY3iwohrSQ/edit>

HODNOCENÍ:

15 – 13 bodů – Výborně! Životopis Napoleona znáš skvěle.

12 – 10 bodů – Zdá se, že tě Napoleonův život docela dost zaujal.

9 – 7 bodů – Vypadá to, že jsi v hodinách dějepisu o této francouzské osobnosti něco slyšel.

6 – 4 body – Nic moc! Chtělo by to vědět o Napoleonovi trochu víc.

3 – 0 bodů – Palec dolů! Není co komentovat.

Autor textu: Kristýna Krbálková, in časopis Časostroj, červen 2017, výběr z textu, upraveno.

NEZNÁMÉ HISTORKY O NAPOLEONovi

Je jednou z nejznámějších osobností francouzských i evropských dějin. Napoleon byl skvělým vojevůdcem a na vrcholu své moci ovládl většinu západní Evropy. Jeho velká vítězství jsou dobře známá. I jeho prohry. A proto vybíráme několik méně známých faktů a historek z jeho života.

Nenarodil se jako Francouz

Napoleon se narodil na ostrově Korsika rodičům, kteří pocházeli z italských rodů. Korsika kdysi patřila k Janovu, ale roku 1755 si vybojovala samostatnost. Pouhé tři měsíce před narozením Napoleona ji však ovládli Francouzi. To si piš, že se to místním lidem včetně jeho rodičů nelíbilo. Později ale Buonapartovi začali s Francouzi spolupracovat. Napoleon pak chodil do francouzských škol, ale ještě v dospělosti bojoval za korsickou nezávislost. Až během francouzské revoluce se z něj stal francouzský vlastenec.

VÍŠ, ŽE? Budoucí císař se narodil se jménem Napoleone di Buonaparte. Za Velké francouzské revoluce ho změnil na Napoleon Bonaparte, které znělo víc francouzsky.

Málem se utopil v Suezském zálivu

Na konci roku 1798, během svého egyptského tažení (1798–1801), se Napoleon rozhodl s několika vojáky navštívit Mojžíšovy prameny na Sinajském poloostrově. Cesta vedla přes Suezský záliv. Představ si, že Napoleon s vojáky ho přešel na koních! Jak je to možné? **K přechodu si vybral úzké místo, jen 1 500 metrů široké, a počkal na odliv, takže záliv byl téměř bez vody. Jenže když se vojáci po několika hodinách vraceli zpátky, zastihla je tma a**

taky příliv. **Najednou nevěděli, kterým směrem je pevnina a kterým otevřené moře, a voda stále stoupala. Vypukla panika.** Napoleon však zachoval chladnou hlavu. Přikázal jezdcům, aby udělali kruh, a pak se rozjeli do všech směrů. Jakmile musel kuň začít plavat, vrátil se smím jezdec zpět. Nakonec zůstal jediný směr, kterým mohli vojáci jít. Následovali ho a skutečně se dostali na břeh.

Měl duši spisovatele

V dospívání Napoleon napsal historii svého rodného ostrova později v roce 1795 dokonce novelu. Jmenuje se **Clisson a Eugénie** a vypráví příběh tragické lásky hrdinného vojáka a jeho dívky. Dvojice se zamiluje, vezme a má děti, **rodinné štěstí však skončí, když Clisson odejde do války.** Eugénie si totiž začne románek s jeho přítelem. Když se to Clisson dozví, rozhodne se zemřít...

Napoleon svou novelu napsal v době, kdy byl zasnoubený s jistou **Eugénií Désirée Clary**, dcerou bohatého obchodníka. **Nejspíš však tušil, že vztah nemá budoucnost (její rodina totiž sňatku nepřála), a proto napsal tak smutný příběh.**

Ze svatby nakonec sešlo. Avšak kvůli tomu, že se Napoleon zamiloval do jiné.

Otrávil vlastní vojáky?

A ještě jedna historika z egyptského tažení: Napoleon při něm rok u 1799 zamířil i do Sýrie a cestou svedl několik bojů s Turky. Zpočátku byl úspěšný, dobyl i třeba město Jaffa, jenže pak **jeho vojsko zasáhla morová nákaza.** Stovky mužů zemřely, další onemocněly a Napoleon se musel stáhnout do Egypta. Ovšem bez nemocných a raněných vojáků, ti by ho zdržovali. Když potom Jaffu obsadili Britové. spojenci Turků, našli v ní 500 mrtvých francouzských vojáků. Podle nich je nechal Napoleon otrávit! Tuto zprávu pak předali evropským novinám a Napoleon rázem získal pověst darebáka. Co on na to? **Napoleon nařčení popřel jako sprostou pomluvu.** Jenže i lékař jeho výpravy tvrdil, že od generála dostal příkaz vojáky otrávit, aby nepadli do rukou nepřátel.

Jak to bylo doopravdy, se už asi nedozvíme. **Ale roku 1804 si Napoleon objednal u svého dvorního malíře obraz, který ho zobrazuje při návštěvě nemocných vojáků v Jaffě a měl mu napravit pověst.**

Víš, že?

Napoleonovo egyptské tažení nebylo jen vojenskou, ale vědeckou misí? Napoleon s sebou vzal 151 vědců, kteří pátrali po pitné vodě, kreslili mapy, pozorovali místní floru a faunu, zkoumali starověké památky. pitvali mumie atd. **Výprava třeba našla slavnou Rosettskou desku,** díky níž Champollion rozluštil hieroglyfy.

Při ruském tažení přišel o statisíce vojáků

V roce 1812 byl Napoleon na vrcholu sil, a tak si troufl na tažení do Ruska. **Poskládal obří armádu čítající na 650 000 vojáků z různých zemí. Rusové věděli, že proti takové síle nemají šanci, a tak zvolili strategii ústupu.** Za sebou nechávali spálené vesnice, aby Francouzům ztížili přístup k jídlu. Vojáci však netrpěli jen hladem. **Trápila je ukrutná zima a také epidemie nemocí jako tyfus je kosily po tisících. Další tisíce mužů se rozhodly raději zběhnout.** Vojska se proti sobě postavila jen v jediné velké bitvě. U Borodina padly na obou stranách desítky tisíc vojáků. Skončila bez vítěze. Napoleon se poté sice dostal až k Moskvě,

ale i tu našel opuštěnou a vypálenou. **Pochopil, že v Rusku nepochodí, a zavelel k ústupu.** Vojáky čekal nekonečný pochod ruskou zimou. Domů se vrátilo sotva 100 000 mužů.

Nebyl žádný prcek

Už za Napoleonova života se tradovalo, že **je to prcek**. A že si malý vzrůst kompenzuje svou agresí. Jenže pravda je, že **císař měřil asi 170 centimetrů, což byl v té době mírný nadprůměr. Jak tedy slavný mýtus vznikl?**

Mohou za to Britové, kteří tehdy stejně jako Francouzi používali jako jednotky délky stopy a palce. Jenže ty britské byly o něco kratší než francouzské. A protože Britové Napoleona nesnášeli a rádi si z něj utahovali, schválně jeho výšku nepřepočítávali na své stopy. **Podle nich tak měřil pouhých 157 centimetrů.**

K mýtu pak pomohl i další fakt. **Napoleona často doprovázela jeho elitní garda.** Byli to velmi urostlí muži, takže vedle nich Napoleon skutečně vypadal jako prcek.

Pokusil se o sebevraždu

Po výhře u Lipska v roce 1813 Napoleonovi nepřátelé zamířili na Paříž. **Donutili císaře vzdát se trůnu a vyhostili jej na ostrov Elbu nedaleko italských břehů.**

Špatně se Napoleon neměl ani tam – měl být jmenován vládcem ostrova a pohodlně žít. Jenže to mu bylo málo. Raději se rozhodl skoncovat se životem. **Pár dní před odjezdem na ostrov spolkl pilulku s jodem, kterou u sebe nosil pro případ, že by padl do zajetí.** Jenže pilulka už byla stará a jed ztratil na účinnosti. Napoleon sic onemocněl, ale nezemřel.

Napoleon I. Bonaparte (15. srpna 1769–5. května 1821)

- Francouzský vojevůdce a státník.
- **Narodil se na Korsice** do rodiny úřednické šlechty.
- Ve Francii vychodil vojenskou školu a akademii a poté nastoupil jako podporučík k francouzské armádě.
- Během Velké francouzské revoluce udělal rychlou kariéru, **už ve 24 letech byl povýšen na generála.** Po vítězstvích nad Rakouskem a Itálií se stal národním hrdinou.
- V roce 1799 se účastnil politického převratu, který mu vynesl pozici jednoho ze tří konzulů Francie (nejvyšších představitelů). Po roce se stal prvním konzulem, a nakonec se **roku 1804 nechal korunovat císařem.**
- **Po celou dobu jeho vlády byla Francie ve válečném stavu.** Napoleon válčil proti Anglii, Itálii, Rakousku, Rusku, Španělsku i německým státům. **Bojoval asi v 60 bitvách.**
- **Postupně ovládl velkou část Evropy, ale po neúspěšném ruském tažení utrpěl roku 1813 drtivou porážku u Lipska. Byl přinucen vzdát se trůnu a odejít do vyhnanství na Elbu.**
- Po necelém roce z Elby uprchl a znovu se ujal vlády. Trvala pouhých sto dní. **18. června 1815 byl Napoleon poražen v bitvě u Waterloo.**
- Zbytek života strávil ve vyhnanství na ostrově Sv. Helena.